

Nhớ Lắm Một Thời...

Trần Ngọc Hiếu

*Chiều chiều ra đứng ngõ sau.
Nhớ ngày xưa cũ ruột đau chín chiều,*

Hôm nay nấu nồi canh chuối ăn với khô sặc sượng. Một món ăn mà cũng hơi lâu rồi nay mới có dịp ăn lại. Trong nhà giờ chỉ có mình tôi là biết ăn món này, hồi trước lúc đưa con gái còn bé nó cũng biết ăn, giờ khôn lớn ra đòi đi làm, ăn đồ Tây, đồ Hàn đồ Nhật nên nó cũng quên rồi món ăn dân dã ngày xưa, thời mà nó mới biết đi chập chững Nội và Cố nó móm cơm nuốt sạch sành sanh. Xứ nào biết ăn hay không thì tôi không rành lắm, chớ dân miệt Cần Giuộc, Cần Đức, Long An. Đặc biệt là dân xứ họ đạo Cao Đài phần nhiều là biết ăn món này, hoặc với món cao cấp hơn là canh kiểm.

Hồi nhỏ hình như năm đó tôi khoảng năm tuổi, bị bệnh ban mà là ban đỏ. Một loại ban nhẹ nhất trong các loại ban mà hồi xưa con nít ở miền Nam hay vướng phải. Ban đỏ, ban trắng, ban cua, ban đen, ban khỉ và cả ban rần! Nội tôi nói bác Hai tôi mất năm 19 tuổi, khi vừa cưới vợ được một năm vì vướng bệnh ban cua (khoa học gọi là bệnh thương hàn), nên chỉ trong một tuần là chết vì không biết, gia đình nghĩ là hết bệnh nên cho ăn cơm (thèm) nên bị thủng ruột, ban cua nó độc nhưng mà dễ trị, nếu gặp thầy cắt lễ giỏi, cắt chặn ngoe càng xong vài ngày là khỏi bệnh không cần uống thuốc, hồi nhỏ tôi từng nghe rất nhiều người lớn tuổi kể như vậy. Có những việc nghe qua phi lý, khoa học không tin nhưng dân gian thì tin rầm rập vì nó diễn ra bằng mắt thấy tai nghe, từ người thân trong gia đình hay láng giềng chòm xóm.

Má tôi trong những năm cuối đời bị bệnh K, có lúc bị sốt, lạnh rét run hoai, mà bệnh viện An Bình vẫn không tìm ra bệnh. Hết tới cử là lạnh run cầm cập. Một hôm có cô gái nuôi người bệnh chung phòng nói:

- Cô bị bệnh ban rần đó. Cô đi mua một cái dao lam, chai cồn và một xị rượu để về con làm cho.

Gia đình tôi liền làm theo lời. Má tôi ngồi quay lưng cho cô ta ngâm rượu rồi phun lên lưng, rượu lạnh má tôi rùng mình gồng, nổi lên những lằn mạch xanh ngoằn ngoèo uồn éo như là con rắn, cô dùng dao lam cắt lên hình thù con rắn, sau khi cắt xong là má tôi khỏe ngay tức khắc còn hơn thuốc tiên. Còn ban khỉ thì hồi đó trong xóm tôi có một đứa bé bị bệnh ban khỉ, hình thù y chang con khỉ không sai một nét, ốm nhom xanh lè, con nít thường ít nhai cơm mà toàn là nuốt trọn, còn mấy đứa bị ban khỉ thì nhai cơm mà không nuốt liền, nó độn cơm vô gò má một cục, nghe nói đi nhiều nơi ngay cả bệnh viện mà vẫn không hết, người ta bày mua một con khỉ con về cho nó chơi chung để con khỉ rút bớt nọc sang. Tiếc rằng năm đó gặp tết Mậu Thân 1968 người ta đi tán loạn nên không biết cuối cùng thằng bé đó có hết bệnh hay không.

Trở lại việc tôi bị bệnh ban đỏ, năm đó nội tôi mang tôi về ngay bến xe đò Cần Giuộc cũ, ở đó có một nhà thuốc đông y mà ông thầy tên gì tôi cũng quên mất tiêu vì gần 60 năm trôi làm sao mà nhớ nổi. Chỉ nhớ mang máng mọi người trong đó có nội tôi gọi ông là Thầy Bảy. Mà thuốc Đông y muốn trị cho dứt gốc thường là uống thuốc vài ba tháng. Trong khi thuốc Tây không kiêng cử đồ ăn gì cả, thì bên đông y lại kiêng cử tùm lum. Nếu ăn bừa mà trúng thực thì bệnh tái phát nặng hơn và khó trị hơn. Do đó tôi nhớ là khoảng hai ba tháng nội tôi chỉ kho cá lóc, cá bống ăn với hai món là canh thơm (khóm) hoặc là canh chuối. Tôi quất tù tì khĩa mà không biết ngán, chỉ thỉnh thoảng thèm mấy món vụ vợ mà thôi.

Mà hồi xưa nhà tôi Nội và Má thỉnh thoảng ưa nấu món kiểm một nồi chà bá luôn nào: Bí đỏ, khoai lang, khoai môn, chuối, hột sen, khoai mì, táo tàu, đon tai, nấu với nước cốt dừa nấu ngọt cũng như chè, ai ăn không thì ăn, ai muốn ăn với cơm thay canh thì ăn. Giờ những người thân nấu kiểm cho tôi ăn hồi xưa đều lần lượt đi xa, xa lắm mà không có ngày trở lại...

Quê tôi hầu như 80% là theo đạo Cao Đài. Riêng những nhà không theo đạo thì cũng ảnh hưởng một đôi chút. Thí dụ giờ ở quê tôi mà có ma chay đều cúng và đãi ăn toàn là đồ chay, hiếm có nhà cúng mặn. Do đó mỗi khi về quê đi đám tang đãi cơm là tôi ăn thiệt tình, quất một bụng cơm chan với canh kiểm là no bụng, trước cái nhìn ngạc nhiên và thích thú của chủ nhà đối với một người bà con là dân Saigon còn giữ được một nếp ăn uống của người nhà quê thời xa xưa còn sót lại...

Trần Ngọc Hiếu